

Peníze

S návrhem novely zákona o konkurzu a vyrovnání byl předložen rovněž návrh režimu tzv. výstupu banky z trhu. Jde o uspořádání, jehož absence v našem právním řádu je nám mj. z okruhu Evropské unie vytýkána a které by mělo umožnit ukončení činnosti banky způsobem méně likvidačním, než to činí nyní konvenční režim konkurzu a vyrovnání. Požadavek takové úpravy byl zdůrazněn též usnesením Parlamentu v souvislosti s ukončením činnosti Banky Union. Protože návrh však postrádal nezbytnou paralelní úpravu zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, byla proti navržené novele zákona o konkurzu a vyrovnání vznesena námitka, že nevyhovuje požadavku harmonizace s *acquis communautaire*. Návrh se tak ocitl ve slepé uličce.

Na dlouhotrvající svízelné téma bankovníctví, jímž je zavedení jednoznačného a zájmy všech oprávněných subjektů dobře chránícího režimu zacházení s účtem osoby zemřelé, se pokusila Česká národní banka reagovat vytvořením nové formy institutu tzv. správce dědictví. Příslušný legislativní návrh se týkal občanského zákoníku, občanského soudního řádu, zákona o notářích, obchodního zákoníku atd. Řešení je však poněkud problematické, protože rizika dosavadního stavu (spočívající – zjednodušeně řečeno – v možnosti spotřebovat majetkový substrát, vedený na bankovním účtu zemřelého, na úkor oprávněných dědiců) neodstraňuje, ale nahrazuje jinými. Bankám by sice úprava zajistila pevnější zákonnou oporu pro postup v takových případech, ale protože vyvážené ochrany všech zájmů by sotva bylo dosaženo, riziko sporů by nevymizelo.

Největšími nesnázemi jsou však doprovázeny zákony usilující o zavedení nového právního rámce činnosti na kapitálovém trhu. Návrhy předložené Ministerstvem financí nesou znaky úporného úsilí nalézt řešení, avšak již při projednávání ve vládě se střetly s nesouhlasnými a různorodými názory. Záležitost je komplikována tím, že ke dni plného členství České republiky v Evropské unii je řada úprav traktovaných v těchto zákonech nezbytná. Návrhy proto postoupily z vlády do Parlamentu i s tímto nedostatkem konsenzuálního řešení a k začátku roku 2004 se nacházejí v rukou Poslanecké sněmovny, na níž nyní leží břemeno odpovědnosti rozřešit konglomerát protichůdných stanovisek. Banky v této souvislosti mají prioritní zájem na tom, aby z příspěvků jimi uhrazovaných nebyly kryty ztráty, které byly již na klientském majetku způsobeny některými obchodníky s cennými papíry – nebankami, a bylo také zabráněno tomu, aby se do substrátu, z něhož se odvozují platby do pojistného fondu, nezahrnovaly i ty položky klientského majetku (právníckých osob), které jsou z náhrad poskytovaných fondem vyloučeny.

Navzdory těmto záležitostem lze považovat rok 2003 za období poměrného klidu ve sféře právní úpravy bankovníctví a pro rok 2004 lze oprávněně očekávat větší agilitu. Jednou z hlavních priorit, kterou se bankovní sektor bude muset zabývat, bude příprava na zavedení nových pravidel kapitálové přiměřenosti a řízení rizik – Basle II.

Nejčastější a nejpritažlivější témata bankovníctví v roce 2003

Vedle řady diskusí a námětů, které se v určité době opakují již řadu let – od otázek důsledků insolvence a ukončení činnosti banky na klienty a optimality postupu státního dohledu (tentokrát v souvislosti se dvěma bankami, které ukončily činnost v roce 2003), obtížné dostupnosti úvěrů pro malé a začínající firmy a živnosti, poplatků za některé bankovní služby (zvláště za zrušení účtu) až po saturování fondů, jstících pohledávky klientů za finančními zprostředkovateli (zvláště tzv. garančního fondu obchodníků s cennými papíry a jeho potenciálu) či »věčné téma« ochrany osobních údajů v bankách – v kruzích bankovní komunity vynikala dvě specifická témata:

- jednotný dohled nad peněžními a kapitálovými trhy,
- pokročilejší uspořádání pojištění pohledávek z vkladů v bankách, resp. příslušného fondu.

Představa o potřebnosti účinnějšího a koherentnějšího státního dozoru nad klíčovými segmenty finančních trhů (tedy minimálně bankovního a kapitálového, avšak případně i pojišťovacího a zajišťovacího) existuje v odborných kruzích již nejméně sedm či osm let. V loňském roce výrazně ožila jednak proto, že